

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Orta-Ağır Zihinsel Engeli ve
Otizm Spektrum Bozukluğu
Olan Öğrenciler İçin

MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

II. Kademe (5, 6, 7 ve 8. Sınıf)

Ankara, 2018

içindekiler

GİRİŞ	5
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	6
1. DEĞERLERİMİZ	6
2. YETKİNLİKLER	6
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	8
SONUÇ	9
MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI	9
1. MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI	9
2. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMI	10
3. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	11
4. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	12
MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	13
1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	13
2. HEDEFLERİN YAPISI	16
3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR	17
ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ	30

GİRİŞ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için geliştirilen öğretim programları; öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri bilgi, kavram ve becerileri kazanmalarını, bunları kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, akademik, günlük yaşam, öz bakım gibi alanlarda gelişim sağlamalarını hedefleyen bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırmayı hedefleyen, yalın ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Programlarda bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve kademelerde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden hedeflere ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki hedef ve açıklamalar ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu hedefler ve açıklamalar, eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, günlük hayatta değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları”, “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de yer alan “Özel Eğitimin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, birinci, ikinci ve üçüncü kademe seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimini tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundularak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini sağlamak,
2. Birinci kademe eğitimini tamamlayan öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeylerine uygun olarak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek, günlük yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel akademik becerileri kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak bağımsız bireyler olarak hayatlarını sürdürmelerini sağlamak,
3. İkinci kademe eğitimini tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, toplumla etkileşimini, bütünleşmesini sağlayacak şekilde yeterliliklerle donatılmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Üçüncü kademe eğitimini tamamlayan öğrencilerin birinci ve ikinci kademede kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, insanlarla etkileşim kurabilen, toplumsal kurallara uyum sağlayabilen, toplumsal yaşama katılım için çabalayan, yaşamlarını bağımsız olarak sürdürebilen bireyler olmalarını sağlamak, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ)” ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir mesleğe hazır, toplum hayatında üretime katkısı olan, millî ve manevi değerleri benimseyen bireyler olmalarını sağlamaktır.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı bireye değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmaktır. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kurmaktadır. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından günümüze ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata aktarımıdır. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ile birlikte ele alınarak programın perspektifini oluşturmaktadır.

1. DEĞERLERİMİZ

Değer; bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen, birleştirici olgulardır. Aynı zamanda değerler, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir. Değer eğitiminin temel amaçlarından biri de öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir.

Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. "Eğitim programı"; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır: adelet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

2. YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazesi olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ'de anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojiye temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Özel eğitim çerçevesinde yabancı dillerde iletişim ve inisiyatif alma ve girişimciliğe ait yetkinlikler öğretim programlarında ele alınmamıştır. Bu yetkinliklere ilişkin bilgi ve beceriye ait davranışlar orta ve ağır engel düzeyindeki öğrencilere kazandırmamaktadır. Öğretim programlarında ele alınan yetkinlikler TYÇ'de aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır:

1. *Anadilde iletişim:* Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2. *Matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojide temel yetkinlikler:* Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

3. *Dijital yetkinlik:* İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.
4. *Öğrenmeyi öğrenme:* Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.
5. *Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler:* Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.
6. *Kültürel farkındalık ve ifade:* Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, öğretimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı ve sistematik bir süreçtir. Öğrenme, öğretme ve planlamayı doğrudan etkileyen ve eğitim sisteminin temel öğelerinden biri olan değerlendirmeye öğretim programında önemli bir yer verilmiştir.

Öncelikle öğrencilerin öğrenme alanlarındaki performansını belirlemek ve performansına dayalı olarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını (BEP) hazırlamak için ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır. Sürekli değerlendirme tüm öğrencilerin ilerlemelerinin tespiti için önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında

yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme ise öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Toplanan veriler sistematik olarak kayıt edilmelidir. Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında yapılan tüm değerlendirmeler uygulanan öğretim konusunda yol gösterir. Öğrenci nasıl öğrenmektedir? Ne tür ipuçlarına ihtiyaç duymaktadır? En fazla desteklenmesi gereken alan nedir? Ne tür öğretimsel uyarlamalara ihtiyacı bulunmaktadır? Uygun ölçme değerlendirme süreçlerine yer verilerek bu tür sorulara cevap verilmelidir.

Ölçme değerlendirme ilkelerinden aşağıdakilere dikkat edilmelidir:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, hedeflerin ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Ölçme değerlendirme, yetersizliği olan öğrencinin bireysel özelliklerine göre biçimlendirilmelidir.
3. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulamalara yol gösterir. Bu araç ve yöntemlerin uygulanmasında gerekli uygulama ilkelerine uyulmalıdır.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde öğrencinin çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilgi ve birikimi dikkate alınarak ve aralarındaki ilişki göz önünde bulundurularak bazı temel gelişim ilkelerine göre program düzenlenmiştir. Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak, destekleyici önlemler alınması önerilmektedir. Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların hedeflerini gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir. Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön koşul ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de kademeler düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi bilişsel gelişimini etkiler ve bilişsel gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir hedefin gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Bireyler arası farklılık bir bireyin diğerlerinden birden fazla özelliği bakımından farklı olmasıdır. Tüm öğrenciler için; bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programları temel alınarak "BEP" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'de yer alacak olan hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri farklılaşabilir. Bu nedenle öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları (mevcut performansları, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır.

SONUÇ

Programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçildiği aşağıda sıralanmıştır.

- Farklı ülkelerin özel eğitim programları incelenmiş,
- Yurt içinde ve yurt dışında öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,
- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,
- Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından öğretmen ve yöneticilerin program gereksinimleri hakkında görüşleri alınmış,
- Öğretmenlerden programların hedefleri ve yapısı hakkında görüş alınmış; bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız hazırlanmıştır.

MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI

1. MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı, orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri müzik becerileri kazanmalarını, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel, sosyal ve duygusal yönden geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, müzik etkinliklerini fark etme ve istek duyarak müzik etkinliklerine katılma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak de bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Öğrencilerin müzik yoluyla iletişim kurmaları, duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri bu programın kazandırmak istediği en önemli becerilerdir. Öğrenme alanlarındaki hedefler birbiriyle ilişkili ve bütünlük içinde ele alınmaktadır. Bu bağlamda öğretim programında öğrenme alanlarındaki beceriler birbiriyle ilişkili ve bütünlük içinde ele alınmaktadır. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak müzik ve oyun kapsamındaki hedefler artan bir yoğunluk içinde ve aşamalı olarak yapılandırılmıştır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri ile 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de ifade edilen Özel Eğitimin Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

- Dinleme, söyleme, çalma; müziksel algı ve bilgilenme; oyun ve hareket; müziksel yaratıcılık ve müzik kültürüne ilişkin bilgi ve beceriler kazanması,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmesi,
- Müzik aracılığı ile bilişsel, psikomotor, dil, sosyal ve duygusal becerileri geliştirmesi,
- İstiklâl Marşı'nı kurallarına uygun seslendirmesi,
- Müzik yolu ile yaratıcılık becerileri geliştirmesi,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duyguları geliştirmesi,
- Geleneksel çocuk oyunlarını tanıması,
- Basit ritmik müzik aletleri çalması,
- Farklı malzemelerle basit ritim ve müzik aletleri tasarlaması amaçlanmıştır.

2. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanan Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin performansını ve önkoşul becerileri göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış olup, bütün hedefler sürekli gelişme ve ilerleme gösteren bir yapı içinde ve tüm öğrencilerin müzik ve oyun ile ilgili çeşitli alanlardaki becerilerini geliştirmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı'nda temel tasarım yaklaşımı belirlenirken hem öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarını temel alan öğrenci merkezli yaklaşım hem de konu öğretimini merkeze alan konu merkezli bir yaklaşım temel alınmıştır. Bu anlamda program tasarımı eklektik bir yapıya sahiptir. Yani program hem konu merkezli hem de öğrenci merkezlidir.

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik geliştirilmiş olan bu program, bireysel temelleri dikkate alarak oluşturulmuştur. Öğrenci, programın en önemli parçasıdır. Öğrenme alanları ve etkinlikler birey için seçilmiş ve düzenlenmiştir. Öğrenme yaşantıları bireyin ilerideki gereksinimleri göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Özellikle bu program, program geliştirme açısından aşağıda belirtilen bireysel temeller dikkate alınarak geliştirilmiştir.

- Her öğrencinin bir birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
- Öğrencinin kişisel mutluluğunu ve başarıma duygusunu kazandırmak için çaba gösterir.
- Öğrencinin gelecekteki hayatı için rehberdir.
- Günümüzdeki engelli bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine rehberdir.
- Öğrencinin fiziksel ve psikolojik açıdan sağlıklı bir birey olarak yetişmesini hedef almıştır.

Program geliştirme açısından bir başka önemli temel ise psikolojik temeldir. Özellikle son zamanlarda insanlar nasıl öğrenir, öğrenme ortamları nasıl düzenlenmelidir gibi sorular eğitim programlarının psikolojik temellerini oluşturmaktadır. Anlamli bir öğrenme, öğrencilerin ön bilgilerinin kontrol edildiği, gerçek yaşamda karşılaştıkları sorunların temel alındığı, öğrencinin her zaman bilişsel, çoğunlukla devinimsel olarak da etkin olduğu öğrenme ortamlarında gerçekleşmelidir. Ayrıca bu öğrenme ortamlarının öğrenciyi yeni öğrendiklerinin pekiştirilmesi için fırsatlar sunması gerekmektedir. Orta ve ağır engellilere yönelik bu program aynı zamanda görevsel (işlevsel) nitelik taşımaktadır. Bu anlamda programda yer verilen konular ve etkinlikler hayatta geçerli olan konulardır. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan için hazırlanmış olan Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı'nın felsefi temelleri, pragmatist felsefenin eğitime uygulanması olarak ele alınan ilerlemecilik eğitim felsefesiyle örtüşmektedir. Çünkü programda öğrenci gereksinimlerini merkeze alan ve öğrenci için işlevsel değeri olan bilgi, beceri ve tutumlar öğretilmektedir.

Müzik eğitimi, "bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma", "bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı belirli değişiklikler oluşturma", "bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme" sürecidir. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Bu bağlamda tek bir öğrenme öğretme yaklaşımı benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikleri bir arada ve dengeli şekilde kullanılmalıdır. Bu programda iki farklı öğrenme kuramından yararlanılmıştır. Öğretim programına temel olan öğrenme yaklaşımları ise sırası ile uygulamalı davranış analizi ve sosyal etkileşimci kuramdır. Uygulamalı davranış analizi, davranışçı kuramın öne sürdüğü ilkeleri kullanarak sosyal açıdan birey için anlamlı ve toplum için önemli davranışları değiştirmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Uygulamalı

davranış analizinde sosyal açıdan önemli, gözlenebilir ve ölçülebilir hedef davranışlar belirlenerek, bu davranışlarda istendik yönde değişiklik yaratmak için çalışılır. Uygulamalı davranış analizi alanında yeni beceri ve davranışları öğretmek üzere geliştirilmiş çok sayıda yöntem bulunmaktadır. Bu programda yer alan yöntemler; Doğrudan Öğretim Yöntemi, Yanılsız Öğretim Yöntemleri ve Etkinlik Temelli Öğretim Yöntemidir.

Sosyal etkileşim kuramına göre çocuğun gelişiminin daha bilgili ve deneyimli bir yetişkinin rehberliğinde sosyal bir ortamda gerçekleşmektedir. Diğer bir deyişle çocuklar diğer kişilerle etkileşimler kurarak öğrenir. Çocuklar ve yetişkinlerin birlikte etkileşim içinde gerçekleştirdikleri tüm etkinlikler yakınsal gelişim alanı olarak adlandırılan alanda gerçekleşir. Yakınsal gelişim alanı, çocuğun bağımsız olarak yapabileceği ile maksimum yetişkin desteği ile yapacağı arasındaki alan olarak tanımlanmakta ve öğrenme bu alan içinde gerçekleşmektedir. Hedeflenen, çocuğu yetişkin rehberliğinden bağımsız hale getirmektir. Bu amaçla yetişkin birçok destekleyici sunarak öğrencinin söz konusu becerilerde bağımsızlaşmasını sağlar.

Tüm öğrenciler için bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Müzik ve Oyun Dersi Programı temel alınarak BEP hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'te yer alacak hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri dikkate alınmalıdır. Öğrenme öğretme sürecinde mümkün olduğunca bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Bu teknolojilerin kullanılması öğretim stratejilerini zenginleştirirken aynı zamanda öğrencilerin öğrenmelerini destekleyecektir.

Dersin işlenişinde ve uygulamalarda görsel iletişim araçlarına yer verilmeli; slayt, bilgisayar, televizyon, etkileşimli tahta, internet, EBA içerikleri vb. etkin olarak kullanılmalıdır. Teknolojik araç ve gereçler kullanılırken gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik göz önüne alınmalı ve internetin güvenli kullanımı konusunda gerekli uyarılar yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır. Dijital kaynakların, özellikle internette indirilen materyallerin kullanımında intihal yapılmamalı, etik kurallara ve telif haklarına uyulmalıdır.

3. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Ölçme ve değerlendirme, eğitim ve öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitim sürecinde programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği, ölçme ve değerlendirme yoluyla tespit edilir. Ölçme ve değerlendirme ile eğitim ve öğretim sürecinin sürekli izlenmesi, her aşamada ortaya çıkan sorunları tespit ve düzenleme imkânı verir. Öğretmenler; öğrencilerin programla ilgili bilgi, beceri, değer ve tutumlara yönelik eksiklerini belirlerken, bireysel gelişimlerini izlerken, karşılaştıkları zorlukları tanımlarken, öğrencileri öğrenmeye ve becerilerini geliştirmeye özendirirken değerlendirme yaparlar. Böylece, değerlendirme öğrencilerin eğitiminde geliştirici bir rol oynar. Öğrencilerin öğrenmesi ve gelişimiyle ilgili elde edilen bilgiler, öğretmenler tarafından kullanılabilmesi gibi öğrencinin kendini değerlendirmesine ve kişisel hedefler belirlemesine de yardım eder. Öğrencilerin müzik ve oyun dersi becerilerinin gelişiminin sürekli olarak izlenmesi, her bir öğrenme alanında öğretmenin sınıf içi gözleme dayalı bir değerlendirme yapmasını gerektirir. Kademeler arası geçişte öğretim yılı başında hazır bulunuşluğun ölçme ve değerlendirilmesinde, bir önceki kademede yer alan hedef davranışlar dikkate alınarak öğrencinin geriye dönük öğrenme haritasının çıkarılması gerekir. Böylece öğrencilerin öğrenme eksikliklerinin, yanlış öğrenmelerinin veya temel becerilerdeki eksikliklerin belirlenmesi ve giderilmesi sağlanmalıdır. Süreç içinde yapılan ölçme ve değerlendirme çalışmalarında, becerilerin ne ölçüde edinildiğini sınamayı sağlayacak uygulamalar ve öğrenme deneyimleri oluşturulmalıdır. Özellikle öğrencileri öğretim esnasında anlık olarak izleme, geri bildirimde bulunma ve yönlendirme önem taşır. Süreç içindeki ölçme ve değerlendirme çalışmalarında öğrenme eksiklikleri ve yanlışlıklar belirlendiğinde bu eksikliklerin giderilmesi ve yanlışlıkların düzeltilmesine yönelik düzenlemelerin yapılmasına dikkat edilmelidir. Ölçme ve

değerlendirme yapılırken hedefler ve hedeflerin odaklandığı becerilerin öncelik-sonralık ilişkisine uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Öğrenme sürecinin sonunda yapılacak ölçme ve değerlendirme; hedeflerin ne düzeyde gerçekleştiği, hedeflerin kapsadığı bilgi ve becerilerin ne ölçüde edinildiği ile ilgili bilgi edinmemizi sağlar. Sonuç değerlendirmede, hedeflerin öngördüğü bilgi ve becerilerin dengeli bir şekilde temsil edilmesi gerekir. Bu nedenle, sonuç değerlendirmede içeriğin, hem öğrenme alanları arasındaki dağılımında hem de her bir öğrenme alanı içinde bilgi ve becerilerin temsili dağılımında denge gözetilmesi gerekmektedir. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programında ön değerlendirme, süreç değerlendirme ve sonuç değerlendirmede ağırlıklı olarak öğrenciler alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımıyla değerlendirilmektedir. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programında öğrenciyi ölçme ve değerlendirme araçları olarak gözlem formu, informal ölçü araçları ve kontrol listeleri kullanılabilir.

4. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Müzik eğitimi, “bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazan-dırma”, “bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı belirli değişiklikler oluşturma”, “ bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme” sürecidir. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Bu doğrultuda öğretim planlarında tüm öğrenme alanlarından hedef ve hedef davranışlara yer verilmesine özen gösterilmelidir.
- Müzik ve Oyun Dersi programı oluşturulurken her üç kademede farklı öğrenme alanlarında benzer hedef ve hedef davranışlar konulmuştur. Dersler planlanırken öğrencilerin performans düzeyi dikkate alınarak bu hedef ve hedef davranışlara yönelik seçilecek şarkılar ve öğretim materyalleri farklılaştırılabilir.
- Müzik etkinlikleri aracılığı ile tüm gelişim alanlarına yönelik olarak, özellikle de ifade edici dili olmayan, ses dahi çıkaramayan, düşük dil performansına sahip öğrenciler için de programda hedef ve hedef davranışlar yer almaktadır. Dersler planlanırken tüm öğrencilerin katılımlarını sağlayacak şekilde bu husus da dikkate alınmalıdır.
- Çeşitli problemlerden dolayı sınıf ortamındaki müzik çalışmalarında zorluklar yaşanabilmektedir. Örneğin şarkı söylerken, ritim çalışmaları yaparken ve müzikli oyun etkinliklerine katılırken, göz teması kurmada, yönergeleri izlemede, verilen sorumlulukları tek başına tamamlamada güçlük yaşayabilirler. Bireysel ya da grup etkinliklerinde uzun süre oturmada ya da ayakta kalmada sorunları olabilir; müzik enstrümanları çalarken veya grupla uyum içerisinde olmaları gereken etkinliklerde koordinasyonla ilgili güçlükler yaşayabilirler. Müzik etkinlikleri sırasında öğretmen ya da sınıftaki diğer öğrencilerle etkileşimlerinde dil gelişimindeki sınırlılıklar nedeni ile yönergeleri algılayamama, soruları cevaplayamama, şarkıyı ritmine uygun söyleyememe, sesini doğru kullanamama gibi sorunlar görülebilir. Bu programda müzik etkinliklerinde bütün bunlara yönelik olarak öğrencilerin hazır bulunuşluklarının ve performansları doğrultusunda yapabileceklerine yönelik hedef ve hedef davranışları bulunmaktadır. Öğrencilerin güçlü yönlerini ortaya çıkaracak ya da geliştirecek şekilde planlamaların ve uygulamaların yapılması gerekmektedir.
- Programda oyunun oldukça önemli bir yeri vardır. Oyun, çocuğun eğitiminde ve kişilik gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Aynı zamanda çocuğun çevresi ile ilişki kurmasına (sosyal gelişimini destekleyici), duyu (duygusal gelişimini destekleyici) ve düşüncelerini yansıtmasına (dil gelişimi ve bilişsel gelişimini destekleyici) yardımcı olmaktadır. Programda oyun ve hareket öğrenme alanındaki hedef ve hedef davranışlara yönelik amaçlar konulurken bu noktalar dikkate alınmalıdır.

MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayışla düzenlenmiştir. Programda öğrenme alanları; II.Kademe olacak şekilde aşamalı olarak yapılandırılmıştır. Öğretim programında yer alan öğrenme alanları “**Dinleme-Söyleme-Çalma, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Oyun ve Hareket, Müzik Kültürü ve Müziksel Yaratıcılık**” olmak üzere 5 ana başlık altında düzenlenmiştir. Aşağıda bu öğrenme alanlarının açıklamalarına ve program içerisindeki kademe, öğrenme alanı, hedefe ilişkin kodlamaya yer verilmiştir.

1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Dinleme-Söyleme-Çalma:

Müzik dinleme, bireylerin müzik ile en çok ilgili oldukları alandır. Herkes müzik yapamayabilir, şarkı söyleyemeyebilir ya da çalgı çalamayabilir ancak her birey mutlaka müzik dinler. Müzik dinleme sadece bir şarkıyı açıp dinleme etkinliği değildir. Çocuk müzik dinlerken, susmayı, dikkatini müzik dinlemede yoğunlaştırmayı, arkadaşlarının sessizce müzik dinlemesine saygı göstermeyi öğrenir. Kulağı doğru ve güzel seslere alışır, estetik yönden eğitilir. Birlikte şarkı söylemek; aynı anda birlikte nefes alıp vererek, aynı biçimde konuşmak ya da heceleme, sesini yükseltmek / alçaltmak, bir diğerinden ne daha çok ne de daha az ses çıkarmak şeklinde bir bütünü oluşturmak anlamına gelmektedir. Çocuk, küme içinde şarkı söylerken, sesini kullanmayı, denetlemeyi ve çok sayıda şarkı öğrenir. Sesinin, arkadaşlarından çok ya da az çıkmamasına özen gösterir. Çabuk ya da ağır söylemeyi, arkadaşlarıyla uyum içinde olmayı öğrenir. Çalgı çalma eğitiminde çocuk kendi başına bir çalgı çalarken ya da ses veren araçlardan ses çıkarırken fazla enerjisini olumlu yönde harcar ve kendi başına bir iş yapmanın tadına varır. Programda dinleme-söyleme-çalma becerilerinin geliştirilmesiyle öğrencilerin, müzik dinlemeleri, seslerini doğru kullanarak tek başlarına ve grupla şarkı söylemeleri, ritim tutmaları ve müzik aleti çalmaları amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla müziği kurallarına uygun dinleme, millî ve manevî günler ile ilgili müzikler dinleme, farklı türlerdeki müzikleri dinleme, farklı sesler çıkarma, sesini doğru kullanma, şarkı söyleme, şarkı söylerken sesini doğru kullanma, bireysel olarak ritmi- ne uygun şarkı söyleme, grupla şarkı söyleme, İstiklâl Marşı'nı söyleme, müziğimizdeki türlerden bildiği örnekleri seslendirme, Orff çalgılarıyla ritim tutma, basit enstrümanları çalma ve farklı enstrümanları çalma gibi hedefler oluşturulmuştur.

Müziksel Algı ve Bilgilenme:

Müziksel algılama, müziksel duyuların, yani ses frekanslarının beyin tarafından işlenip yorumlanması sonucunda anlamlı hale getirilmesidir. Müziksel algılamada, duyumun beyne ulaşması, orada işleme tabi tutulması ve sonucunda gruplanıp yorumlanması bir süreç içinde gerçekleşir. Müzik algılama süreci; ses kalıpları, ses kalıplarını seçme, ses kalıplarını organize etme ve frekansları yorumlama olarak dört basamaktan oluşur.

1. **Ses kalıpları:** Kulağa gelen frekansları nasıl algıladığımız ve onu beynimizde nasıl organize ettiğimizle, bütünleştirip sese çevirdiğimizle ilgilidir.
2. **Ses kalıplarını seçme:** Ses kalıpları yaratmak için öncelikle beyne gelen frekanslardan uygun olanlarını seçmek gerekir. Seçme eylemi, duyguyu ve düşüncüyü harekete geçiren bir uyarıcı ile başlar. Müzik için bu uyarıcı, kulağa gelen ses frekanslarıdır. Seçme, beynin bir frekansı diğerinden ayırmasıyla olur, ses frekanslarını gruplama ve yorumlama olarak dört basamakta gerçekleşir.

3. Ses frekanslarını gruplama, örgütleme, düzenleme (organize etme): Çevremizdeki frekansları anlamlandırmak için kategoriler içine yerleştirerek organize ederiz.
  - a) Frekansların bazılarını ön planda, bazılarını arka planda örgütleriz.
  - b) Örgütlemeye kayıp parçaları doldurarak örgütlemeyi yaparız.
  - c) Birbirine frekans bakımından yakın olan iki veya fazla şeyi birlikte gruplandırırız.
  - d) Birbirine benzeyen frekansları bir grup içine koyarız.
4. Frekansları Yorumlama: Beyne gelen frekanslara anlam verme, yorum olarak nitelenir.

Öğretim programında müziksel algılama ve bilgilenme becerisinin geliştirilmesiyle, öğrencilerin, müziğin farkına vararak, farklı ses kalıplarını seçip, organize ederek yorumlamaları ve müzik yapmaya yarayan aletleri tanımaları amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla, sesin geldiği yönü bulma, dinletilen sesin hangi kaynağa ait olduğuna yönelik tepkide bulunma, sesleri çıkış kaynağına göre ayırt etme, sesleri tınlarına göre ayırt etme, çevresinde duyduğu sesleri, gürlük özelliklerine göre farklı ses kaynakları kullanarak canlandırma, müziklere uygun hızda ve gürlükte (ninni-marş-şarkı-türkü-tekerleme) sözle / ritimle / hareketle eşlik etme ve müzik aletlerini tanıma gibi hedefler oluşturulmuştur.

Oyun ve Hareket:

Oyun, gelişimsel düzeyi ve özellikleri ne olursa olsun tüm çocuklar için anlamlı öğrenme deneyimleri oluşturan bir araçtır. Müziğin tüm gelişim alanlarını geliştirmeye yönelik özellikleri oyun ile birlikte ele alındığında, çocuklar oyun içerisinde hem becerilerini geliştirebilir, hem de kültürümüze ilişkin özellikleri yaşantı yoluyla edinebilirler. Program kapsamında müziğin "Oyun ve Hareket" öğrenme alanında ele alınmasıyla, çocukların günlük yaşamlarındaki becerileri daha keyifli ve eğlenceli bir şekilde öğrenebilmesi; ninni, tekerleme, sayısmaca gibi kendi kültürümüze özgü müziksel öğeleri tanıyabilmesi, farklı bölgelere ait folklorik özelliklerin farkında olması; önce öğretmenin rehberliğinde oynadığı çeşitli oyunları daha sonra kendisi başlatarak özgüven ve motivasyon kazanması; grup içerisinde uyumlu hareket etmeyi müzikli oyunlar ve rontlar aracılığı ile edinmesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, dinlediği öyküdeki olayları oyunlaştırarak farklı materyallerle canlandırması ile yaratıcı becerilerinin de geliştirilmesi hedeflenmektedir.

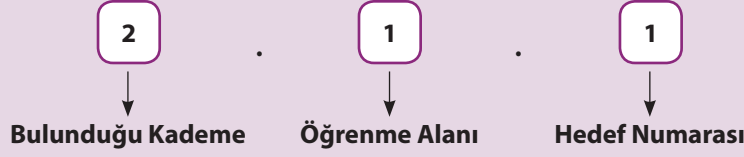
Müzik Kültürü:

Müzikte ses, duygu, estetik dışında yer alan en önemli öge kültürdür. Müzik kültürü, toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun, genel kültürünün yanında kazandığı müzik sanatına ilişkin bilgi, beceri, tutum ve davranışlarla müzik ortamlarında geçerli ahlak kuralları, gelenekler vb. diğer yetenek ve alışkanlıklardan oluşan karmaşık bir bütündür. Kullanılan çalgılar, müzik yapan gruplar, kuruluşlar, müzik dinleme alışkanlıklarımız, konserde uyduğumuz görgü kuralları, elektrikli müzik araç-gereçleri gibi pek çok öge bir toplumun müzik kültürünü oluşturan öğelerdir. Müzik kültürünün oluşumuna temel hazırlayan değişkenler arasında müzik eğitimi ilk sırayı almakla birlikte, yalnızca müzik eğitimi ile ilgili alanların değil, kitle iletişim araçları, konserler, müzik ile ilgili yarışmalar, müzik ile ilgili araç ve gereçlerin de müzik kültürüne etkisi vardır. Programda öğrencinin müzik kültürünün geliştirilmesiyle, millî ve manevî değerleri anlaması, kendi müzik arşivini oluşturması, çevresindeki müzik etkinliklerine katılmayı tercih etmesi, müziksel çeşitliliği anlaması ve müzik beğenisi oluşturması amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla müzik dinleme ve yapma kurallarına uyma, ülkemizdeki farklı bölgelere ait müzikleri dinleme, ülkesindeki ünlü müzisyenleri tanıma, bireysel müzik arşivini oluşturma, İstiklâl Marşı'nı dinleme ve söyleme kurallarına uyma, dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etme ve farklı müzik aletlerini tanıma gibi müzik kültürünü geliştirici hedefler oluşturulmuştur.

Müziksel Yaratıcılık:

Müzik eğitiminde yaratıcılık, genelde yeni bir müzik eseri oluşturmak, üretmek biçiminde düşünül-
mektedir. Bireysel ve toplu çalgı ile solo ve toplu ses alanlarında, yeni bir müzik eseri oluşturma süreci,
besteleme eylemidir. Müziksel yaratıcılığın kalıtsal özelliklerin yanı sıra, alınan doğru eğitimle ve müzikal
birikimlerle belirginleşeceği ve üretime dönüşeceği vurgulanmaktadır. Genel müzik eğitimi içerisinde, bire-
yi bilişsel açıdan geliştiren unsurların, yaratıcılık bağlamında değerlendirilmesi ve bireylere kazandırılması
oldukça önemlidir. Programda müziksel yaratıcılığın geliştirilmesiyle, özgün melodiler ve ses oluşturma,
basit müzik aletleri tasarlama, özgün dans etme ve doğaçlama ritim tutma amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla
ses oyunları yapma, bildiği sözlere melodi oluşturma, bildiği melodilere söz oluşturma, müzik dinlerken do-
ğaçlama ritim tutma, oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere özgün hareketlerle / çalgılarla
eşlik etme, basit ritim aletleri ve müzik aletleri tasarlama ve teknolojik müzik aletleriyle müzik yapma gibi
hedefler oluşturulmuştur.

Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programında **Kademe, Öğrenme Alanı, Hedef**'e ilişkin kodlamada aşağı-
daki sistematik izlenmiştir.

2. HEDEFLERİN YAPISI

Müzik ve Oyun Dersi birinci kademe programında beş öğrenme alanında toplam 45 hedef ve 165 hedef davranış yer almaktadır.

Tablo 1. Öğretim Programının Öğrenme Alanları Hedef ve Hedef Davranış Sayıları

Öğrenme Alanları	Hedef Sayıları	Hedef Davranış Sayıları
Dinleme-Söyleme-Çalma	10	49
Müziksel Algı ve Bilgilenme	11	45
Oyun ve Hareket	7	24
Müzik Kültürü	11	27
Müziksel Yaratıcılık	6	20
TOPLAM	45	165

Tablo 2. Öğrenme Alanlarındaki Hedefler ve Bloom Taksonomisine Göre Dağılımı

Öğrenme Alanları	Bilişsel	Duyuşsal	Psikomotor
Dinleme-Söyleme-Çalma	1	4	5
Müziksel Algı ve Bilgilenme	6	-	5
Oyun ve Hareket	2	-	5
Müzik Kültürü	2	9	-
Müziksel Yaratıcılık	2	-	4
Toplam	13	13	19

3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Dinleme -Söyleme -Çalma	2.1.1. Müziği kural-larına uygun dinler.	1.1. Öğretmenin veya arkadaşlarının seslendirdiği müzikleri yerinde oturarak dinler. 1.2. Dijital ortamdan müzik dinler. 1.3. Dinlediği müzik parçasını sözlü ifade eder. 1.4. Dinlediği müzik parçasını jest ve mimikleriyle ifade eder. 1.5. Kendi kişisel müzik aracından tercih ettiği müzikleri dinler.	Dönüştürülebilir sembol pekiştirme sistemi Soru-cevap Gösteri	Kontrol listesi
	2.1.2. Yaşadığı ve doğduğu yöre-ye ait türküleri dinlemek ister.	2.1. Görselleri birlikte verilen türküleri dinler. 2.2. Halk ozanlarının seslendirdiği türküleri dinlemek ister. 2.3. Devlet sanatçılarının seslendirdiği türküleri dinlemek ister.	Anlatım Soru-cevap	Kontrol listesi
	2.1.3. Yaşadığı ve doğduğu yöre-ye ait türküleri söyler.	3.1. Öğretmeniyle birlikte doğduğu veya yaşadığı yöreye ait türküler söyler. 3.2. Bireysel olarak doğduğu veya yaşadığı yöreye ait türküler söyler. 3.3. Grupla yaşadığı yöreye ait türküler söyler.	Kulaktan öğretim Dalcroze	Kontrol listesi
	2.1.4. Millî ve manevî günler ile ilgili müzikler dinler.	4.1. Millî ve manevî günlerle ilgili, görselleriyle birlikte verilen müzikleri dinler. 4.2. Millî ve manevî günlerle ilgili, öğretmenin söylediği müzikleri dinler. 4.3. Millî ve manevî günlerle ilgili müzikleri elektronik aletlerden dinler.	Kodaly Anlatım Soru-cevap	Kontrol listesi

2.1.9. Bireysel olarak ritmine uygun şarkı söyler.	9.1. Şarkı söyleme sırasında göz teması kurar. 9.2. Söyleyeceği şarkının ritmini dinler. 9.3. Şarkının ritmine eşlik eder. 9.4. Şarkının sözlerini anlamlı bütünler halinde söyler. 9.5. Şarkının ritmiyle anlamlı bütünler halinde öğrendiği sözleri birleştirir. 9.6. Şarkının ezgisini dinler ve söyler. 9.7. Şarkının söz ve ezgisini ritmiyle birlikte söyler.	Kulaktan öğretim Kodaly	Kontrol listesi
2.1.10. Grupla şarkı söyler.	10.1. Şarkı söyleme sırasında grup lideri ile göz teması kurar. 10.2. Şarkının sözlerini parçadan bütüne doğru grupla söyler. 10.3. Şarkının sözlerinden başlayarak söz+ritim+ezgi sıralamasına göre grupla şarkı söyler. 10.4. Şarkının ezgisini ritmine uygun grupla seslendirir. 10.5. Söz, ritim ve ezgiyi birleştirerek grupla şarkı söyler. 10.6. Çalgı aletiyle birlikte grupla şarkı söyler.	Kulaktan öğretim Kodaly	Kontrol Listesi
Açıklamalar	2.1.1. CD, ritim veya müzik aletleri ile verilen müzik parçaları dinletilebilir. 2.1.4. Millî manevi günlerle ilgili müzikleri kendisi etkileşimli tahta, tablet, telefon vb. aletlerden dinleyebilir. 2.1.9. Anlamlı bütünler halinde söyleme: Kulaktan öğretim yönteminde müzik parçasının düzenli parçalara ayrılarak söylenmesi kastedilmektedir.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Müziksel Algı ve Bilgilenme	2.2.1. Çevresinde duyduğu sesleri, güçlük özelliklerine göre farklı ses kaynakları kullanarak canlandırır.	1.1. İnsan seslerine güçlük özelliklerine göre tepki verir. 1.2. Hayvan seslerine güçlük özelliklerine göre tepki verir. 1.3. Cansız varlıklara ait seslere güçlük özelliklerine göre tepki verir. 1.4. Doğaya ait seslere, güçlük özelliklerine göre tepki verir. 1.5. İki ritim aletine ait sesler arasındaki güçlük değişikliğini fark eder.	Anlatım Soru-cevap Rol oynama Orff Etkinlik temelli öğretim Dalcroze	Kontrol Listesi ÖBT
	2.2.2. Sesleri tınılarına göre eşleştirir.	2.1. Dinletilen insan sesleri arasından aynı tınıda olanları duyduğunda tepki verir. 2.2. Dinletilen hayvan sesleri arasından aynı tınıda olanları duyduğunda tepki verir. 2.3. Dinletilen taşıt sesleri arasından aynı tınıda olanları duyduğunda tepki verir. 2.4. Dinletilen eşya sesleri arasından aynı tınıda olanları duyduğunda tepki verir. 2.5. Dinletilen doğa sesleri arasından aynı tınıda olanları duyduğunda tepki verir.	Anlatım Soru-cevap Doğrudan öğretim Rol oynama	Kontrol Listesi ÖBT
	2.2.3. Sesleri tınılarına göre ayırt eder.	3.1. Dinletilen insan seslerinden tınısı farklı olana yönelik tepki verir. 3.2. Dinletilen hayvan seslerinden tınısı farklı olana yönelik tepki verir. 3.3. Dinletilen taşıt seslerinden tınısı farklı olana yönelik tepki verir. 3.4. Dinletilen eşya seslerinden tınısı farklı olana yönelik tepki verir. 3.5. Dinletilen doğa seslerinden tınısı farklı olana yönelik tepki verir.	Anlatım Soru-cevap Doğrudan öğretim	Kontrol Listesi

2.2.4. Ritim partisi yapar.	4.1. Bir vuruşluk ritimle ritim partisi yapar. 4.2. İki vuruşluk ritimle ritim partisi yapar. 4.3. Yarım ve bir vuruşluk ritimlerle ritim partisi yapar.	Orff Gösteri	Kontrol Listesi
2.2.5. Dinletilen veya söylenen müzik parçasının gürlüğüne uygun olarak sözle / ritimle / hareketle eşlik eder.	5.1. Verilen görsellerden söz-ritim ve hareket bakımından kuvvetli olana tepki verir. 5.2. Dinletilen veya söylenen müzik parçasının gürlük özelliğine göre kuvvetli olana sözle / ritimle / hareketle eşlik eder. 5.3. Verilen görsellerden söz-ritim ve hareket bakımından kısık olana tepki verir. 5.4. Dinletilen veya söylenen müzik parçasının gürlük özelliğine göre kısık olana sözle / ritimle / hareketle eşlik eder.	Gösteri Orff Rol oynama	Kontrol Listesi
2.2.6. Çevresinde duyduğu müzikleri, uygun gürlükte (nini-marş-şarki-türkü-tekerleme) söyler.	6.1. Dinlediği <u>ninnilere</u> gürlük özelliğine göre tepki verir. 6.2. Dinlediği <u>marşlara</u> gürlük özelliğine göre tepki verir. 6.3. Dinlediği <u>şarkılara</u> gürlük özelliğine göre tepki verir. 6.4. Dinlediği <u>türkülere</u> gürlük özelliğine göre tepki verir. 6.5. Dinlediği <u>tekerlemelere</u> gürlük özelliğine göre tepki verir. 6.6. Çevresinde duyduğu müzikleri türlerine uygun gürlükte grupla birlikte söyler.	Anlatım Soru-cevap Orff Dalcroze	Kontrol Listesi

2.2.7. Çevresinde duyduğu müziklere uygun hızda (nini-marş-şarki-türkü-terleme) sözle / ritimle / hareketle eşlik eder.	7.1. Verilen görsellerden söz-ritim ve hareket bakımından hızlı olanlara yönelik tepki verir. 7.2. Verilen görsellerden söz-ritim ve hareket bakımından yavaş olanlara yönelik tepki verir. 7.3. Dinletilen veya canlı olarak söylenen müzik parçasının hızına uygun sözle / ritimle / hareketle eşlik eder. 7.4. Dinletilen veya canlı olarak söylenen müzik parçasının hızına uygun sözle / ritimle / hareketle eşlik eder.	Gösteri Orff Rol oynama	Kontrol Listesi
2.2.8. Çevresinde kullanılan çalgıları tanıır.	8.1. Sınıftaki nesnelere arasından çalgıları gösterir. 8.2. Vurmalı çalgıları gösterir. 8.3. Tuşlu çalgıları gösterir. 8.4. Üflemeli çalgıları gösterir. 8.5. Telli çalgıları gösterir. 8.6. Farklı çalgılardan çevresinde kullanılanları gösterir.	Anlatım Soru-cevap	Kontrol Listesi ÖBT
2.2.9. Müzik dinleme kuralları sorulduğunda söyler.	9.1. Dinlerken, müziğin hızına ve ritmine uygun olarak dinlenmesi gerektiğini söyler. 9.2. Sınıfta, okulda ve yakın çevresinde nasıl müzik dinlenmesi gerektiğini söyler.	Dönüştürülebilir sembol pekiştirme sistemi Soru-cevap Gösteri	Kontrol Listesi

2.2.10. Müzik yapma kurallarını sorulduğunda söyler.	10.1. Müzik yapma aşamalarına yönelik uygun davranışları görsellerden gösterir. 10.2. Sınıfta ve yakın çevresinde uyması gereken müzik yapma kurallarını sorulduğunda söyler.	Dönüştürülebilir sembol pekiştirme sistem Soru-cevap Gösteri	Kontrol Listesi
2.2.11. Teknolojik müzik yapma aletlerini tanıır.	11.1. Görseller arasından soundbeam müzik yapma aracını gösterir. 11.2. Görseller arasından dubstep djmix müzik yapma aracını gösterir. 11.3. Görseller arasından elektronik bateri müzik yapma aracını gösterir.	Anlatım Soru-cevap	Kontrol Listesi ÖBT
Açıklamalar	2.2.4. Ritim partisi: Tek çizgi üzerinde tek veya iki zamanlı vuruşların art arda sıralanmasıyla oluşur. Orff veya ritim aletleriyle uygulanabilir. 2.2.5. Gürlük terimleri: Çok haff (piyano), orta kuvvette (mezzo forte), kuvvetli (forte), gittikçe yükselerek (crescendo), tersi (decrecendo) kastedilmektedir. Ancak, bu öğrenciler için (kısıt-kuvvetli) şeklinde alınması daha uygun olacaktır. 2.2.7. Hız terimleri: Çok yavaş (adagio), orta yavaş (andante), orta hızlı (moderato), hızlı (allegro), en hızlı (allegretto), parçanın yavaşlaması (ritardando) kastedilmektedir. 2.2.8. Görselleriyle birlikte veya piktogramlardan yararlanarak müzik aletini gösterir / söyler. 2.2.9. Müziğin özelliğine ve ortama göre bu kurallara ele alınabilir. Örneğin bir konserde klasik müzik dinlerken sakin durması, pop müzik dinlerken hareketli olabilmesi bu kurallardan olabilir. 2.2.11. Teknolojik müzik yapma araçlarını sınıfında bulunma durumuna göre öğretim planına ekler.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Oyun ve Hareket	2.3.1. Günlük rutinleri içeren şarkıları söyler.	1.1. Ders başlangıcında selamlaşma şarkısı söyler. 1.2. El yıkama, öğle arası gibi günlük akış değişimlerine ilişkin şarkılar söyler. 1.3. Derste yoklama alınmasına yönelik her öğrencinin ismini içeren şarkıları söylemeye katılır.	Kulaktan öğretim Soru-cevap Kodaly	Kontrol listesi
	2.3.2. Geleneksel müzikli çocuk oyunları oynar.	2.1. Öğretmenin rehberliğinde geleneksel çocuk oyunları oynar. 2.2. Arkadaşları ile birlikte geleneksel çocuk oyunları oynar. 2.3. Geleneksel çocuk oyunlarının oynanmasına liderlik eder.	Kodaly Anlatım Rol oynama	Kontrol listesi
	2.3.3. Ninni, tekerleme, sayısmaca söyler.	3.1. Ninni, tekerleme, sayısmacıları öğretmeninden dinler. 3.2. Anlamlı bütünler halinde ninni, tekerleme, sayısmacaları tekrar eder. 3.3. Öğretmeni ve sınıfta birlikte ninni, tekerleme, sayısmaca söyler.	Anlatım Orff Kodaly Kulaktan Öğretim	Kontrol listesi
	2.3.4. Oyunlarında tekerlemeler ve sayısmacılar kullanır.	4.1. Öğretmen yardımıyla grup oyunlarında sayısmaca söyleyerek sıra belirler. 4.2. Oyunlarında sayısmaca söyleyerek sıra belirler. 4.3. Oyunlarında arkadaşları ile tekerleme söyler.	Kodaly Anlatım Rol oynama	Kontrol listesi
	2.3.5. Dinlediği öyküdeki olayları farklı materyaller kullanarak canlandırır.	5.1. Dinlediği öyküdeki olaylarla ilgili seslendirme yapar. 5.2. Dinlediği öyküdeki olaylarla ilgili farklı vücut hareketleriyle / müzik aletleriyle canlandırma yapar.	Rol oynama Suzuki	Kontrol listesi

2.3.6. Müzikli oyun çalışmaları yapar.	6.1. Görsellerle sunulan müzikli oyunu izler. 6.2. Müzikli oyunun sözlerini görselleriyle birlikte söyler. 6.3. Müzikli oyunun hareketlerini sözleriyle birlikte müziği olmadan yapar. 6.4. Müzikli oyunun hareketlerini sözleriyle müzik eşliğinde yapar. 6.5. Müzikli oyunun hareketlerini müzik eşliğinde grup arkadaşlarıyla birlikte yapar.	Dalcroze Doğrudan öğretim	Kontrol Listesi
2.3.7. Ront çalışmaları yapar.	7.1. Görsellerle sunulan rontu izler. 7.2. Rondun sözlerini görsellerle birlikte söyler. 7.3. Rondun hareketlerini sözleriyle birlikte müziği olmadan yapar. 7.4. Rondun hareketlerini sözleriyle müzik eşliğinde yapar. 7.5. Rondun hareketlerini müzik eşliğinde grup arkadaşlarıyla birlikte yapar.	Kodaly Rol oynama	Kontrol Listesi
Açıklamalar	2.3.1. Günlük rutinler her sınıfa özgü gün içindeki etkinlikleri içerir. Örneğin başlangıçta gün hakkında konuşma (tarih, önem, günlük akış vb.). 2.3.2. "Aç Kapıyı Bezirgan Başı", "Annem Babam Tulumbadan Su Çeker" gibi oyunlar olabilir. 2.3.5. Ritim çubukları, marakaslar, tüller, gazete kağıtları gibi ses çıkarabilen her türlü materyal kullanılabilir. Müzikli öyküde geçen sesler, hareketler, ritimler vb. ile ilgili doğaçlama yapılan canlandırma kastedilmektedir. 2.3.6. Müzikli oyun: Her zaman belli bir amacı ve konusu olmayan müzik eşliğinde bireysel veya grupla yapılan müzik etkinliğidir.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Müzik Kültürü	2.4.1. İstiklâl Marşı'nı dinleme ve söyleme kurallarına uyar.	1.1. İstiklâl Marşı söylenirken ve dinlenirken nasıl davranılacağına ilişkin sunulan görsellere tepki verir. 1.2. Okulunda ve çevresinde İstiklâl Marşı söylenirken saygı ifadesi olarak ayakta sessizce, ellerini vücudunun yan tarafında sabit tutarak bekler.	Dönüştürülebilir sembol pekiştirme sistemi Gösteri	Kontrol listesi
	2.4.2. Müzik dinleme kurallarını uygular.	2.1. Sınıfında, okulunda veya yakın çevresinde dinlediği müziğe uygun davranır. 2.2. Katıldığı etkinliklerde müziğe ve ortama uygun davranır.	Dönüştürülebilir sembol pekiştirme sistemi Gösteri	Kontrol listesi
	2.4.3. Müzik yapma kurallarını uygular.	3.1. Öğretmenin verdiği müzik yapma aşamalarına ait yönergeye uyar. 3.2. Ortaya çıkardığı müziksel ürünü uygun ortamda sergiler. 3.3. Evde, okulda ve yakın çevresinde müzik yapma kurallarını uygular.	Soru-cevap Anlatım Rol oynama Gösteri	Kontrol listesi
	2.4.4. Ülkemizdeki farklı bölgelere ait geleneksel müziksel öğeleri dinler.	4.1. Seğmen, zeybek, bar, bozlak, hora, karşılama, kasap havası, kırık kalkan, horon, kaşık, halay müziği gibi farklı bölgelere özgü müzikleri dinler. 4.2. Ninni, mani, tekerleme dinler.	Anlatım Soru-cevap Gösteri Suzuki	Kontrol listesi
	2.4.5. Okulundaki müzik etkinliklerine dinleyici olarak katılır.	5.1. Belirli günler ve haftalarla ilgili etkinliklere katılır. 5.2. Ritim ve koro etkinliklerine katılır.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi

2.4.6. Okulundaki müzik etkinliklerine görevli olarak katılır.	6.1. Müzik etkinliklerinde şarkı / türkü söyler. 6.2. Ritim ve koro etkinliklerinde görev alır. 6.3. Halk oyunları etkinliklerinde görev alır.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi
2.4.7. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.	7.1. Belirli gün ve hafta müzik etkinliklerine <u>sınıfta</u> katılır. 7.2. Belirli gün ve hafta müzik etkinliklerine <u>okulunda</u> katılır. 7.3. Belirli gün ve hafta müzik etkinliklerine okulunun bulunduğu il veya ilçede katılır.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi
2.4.8. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.	8.1. Dinlediği şarkılardan beğendiklerine / beğenmediklerini jest ve mimikleriyle ifade eder. 8.2. Dinlediği şarkılardan beğendiklerini / beğenmediklerini sözle ifade eder. 8.3. Dinlediği şarkılarla ilgili düşüncelerini söyler.	Anlatım, Soru-cevap Suzuki Gösteri	Kontrol listesi
2.4.9. Ülkesindeki ünlü müzisyenleri tanır.	9.1. Dinlediği şarkıyı söyleyen müzisyeni görsellerden gösterir. 9.2. Ünlü müzisyenlerin adlarını söyler.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi
2.4.10. Çevresinde bulunan müzik aletlerini korur.	10.1. Sınıftaki müzik aletlerini kullanmadan önce izin alır. 10.2. Müzik aletlerini amacına uygun kullanır. 10.3. Müzik aletlerini kullandıktan sonra yerine koyar.	Anlatım Gösteri	Kontrol Listesi
2.4.11. Bireysel müzik arşivini oluşturur.	11.1. Hoşlandığı müzikleri çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerine kaydeder. 11.2. Kendi oluşturduğu müziksel ürünleri çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerine kaydeder.	Anlatım Doğrudan öğretim	Kontrol Listesi
Açıklamalar	2.4.9. Ülkesindeki ünlü müzisyenlerden (Barış Manço, Kayahan gibi) eğitici-öğretici şarkılar söyleyenlerin seçilmesi daha uygun olacaktır.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Müziksel Yaratıcılık	2.5.1. Oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere baş ve mimikleriyle eşlik eder.	1.1. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere baş ve mimikleriyle eşlik eder. 1.2. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere kol, el, bacak ve omuzlarıyla eşlik eder. 1.3. Grup arkadaşlarıyla birlikte dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere, doğaçlama hareketleriyle eşlik eder.	Anlatım Soru-cevap Gösteri Suzuki	Kontrol listesi
	2.5.2. Oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere çalgılarla doğaçlama olarak eşlik eder.	2.1. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere ritim aletleri kullanarak eşlik eder. 2.2. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere müzik aletlerini kullanarak eşlik eder.	Suzuki Orff Anlatım	Kontrol listesi
	2.5.3. Bildiği sözlere melodiler oluşturur.	3.1. Bildiği şarkı sözlerine doğaçlama melodi oluşturur. 3.2. Bildiği sözlere doğaçlama melodi oluşturur. 3.3. Çocukla ilgili verilen şiiere doğaçlama melodi oluşturur. 3.4. Bildiği ninnilere, sayımaca ve tekerlemelere uygun melodi oluşturur.	Anlatım Soru-cevap Suzuki Orff	Kontrol listesi
	2.5.4. Bildiği melodilere söz oluşturur.	4.1. Bildiği şarkı melodilerine doğaçlama söz oluşturur. 4.2. Bildiği melodilere doğaçlama söz oluşturur. 4.3. Bildiği türkü melodilerine doğaçlama söz oluşturur. 4.4. Bildiği ninnilere, sayımaca ve tekerleme melodilerine uygun söz oluşturur.	Anlatım Soru-cevap Suzuki Orff	Kontrol listesi

2.5.5. Basit müzik aletleri tasarımlar.	5.1. Marakas yapar. 5.2. Davul yapar. 5.3. Bateria yapar. 5.4. Zil yapar.	Doğrudan Öğretim Anlatım	Kontrol listesi
2.5.6. Teknolojik müzik yapma aletlerini kullanarak müzik yapar.	6.1. Grubun yaptığı bir veya iki vuruşluk ritimsel vuruşlara soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile eşlik eder. 6.2. Soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile bir veya iki vuruşluk ritimsel vuruşlar yapar. 6.3. Karaoke aracılığıyla müzik yapar.	Anlatım Suzuki Gösteri	Kontrol listesi
Açıklamalar	2.5.3. Daha önce öğretilen uyaklı ifadeler, birkaç sözcüklü cümlelere ilişkin melodiler olabilir. 2.5.4. Öğrencilerin sıklıkla söylediği, söylemekten zevk aldıkları şarkıların melodilerine farklı amaca uygun sözlerin oluşturulması olabilir.		

ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ

DERS PLANI ÖRNEĞİ - I

BÖLÜM-1			
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun	Kademe	: 2
Öğrenme Alanı	: Dinleme-Söyleme-Çalma	Önerilen Süre:	: 40 Dakika
BÖLÜM-2			
Hedef	5. Dinlediği müziğe uygun olarak vücudunu ritim çalgısı gibi kullanır.		
Hedef Davranışlar	5.1. Dinletilen veya öğretmeni tarafından verilen müziğe el çırparak ritim tutar. 5.2. Dinletilen veya öğretmeni tarafından verilen müziğe ellerini bacaklarına vurarak ritim tutar. 5.3. Dinletilen veya öğretmeni tarafından verilen müziğe ayaklarını kullanarak ritim tutar.		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, Orff , kulaktan öğretim		
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Bedenimiz, video, "Vücudumuz" şarkısı (EK-1).		
Ortam Düzenlemeleri	Tüm çocuklar, öğretmeni görebilecek şekilde yarım daire halinde oturtulur.		
BÖLÜM-3			
Dikkati Çekme	Öğretmen, çocuklara vücutlarının bölümleri ile ilgili sorular sorar ve; "Vücudumuzun hangi bölümlerine vurduğumuzda ses çıkar?" şeklinde sorularla dikkatlerini çeker. Vücudumuzun bölümleri ilgili video izletir ve video ile ilgili sohbet eder.		
Güdüleme	Öğretmen; "Bu derste vücudumuzu bir çalgı gibi kullanacağız ve çok eğleneceğiz. Sizler bu çalışmayı yaptığınızda öğrendiğiniz şarkıları söylerken vücudunuz ile de ritim tutabileceksiniz." der.		
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Bir önceki derste öğrendikleri şarkı veya ritim çalışması tekrar ettirilir.		
Uygulama	Öğretmen; Şarkının sözlerine göre hareketler yaparak tamamını söyler. Çocuklara; "Benimle birlikte şarkıyı dinlerken ellerinizi çırpacaksınız." der. Videodan; "Vücudumuz" şarkısını izletirken kendisiyle birlikte şarkının tamamına ellerini çırpırır. "Vücudumuz" şarkısını anlamlı bütünlere ayırır. Bölümler halinde çocuklara bir veya iki vuruşluk basit ritimle el çırpırır. Ritme uygun el çırpma isimleriyle birlikte; "Çok güzel el çırpıyorsunuz. Aferin!" der. Anlamlı bütünlere (parçalar) birleştirilerek el çırpma hareketi yaptırılır. Ritim tutma çalışmasını aynı şarkıyla ve el çırpma çalışmasındaki aşamaları izleyerek, ellerini bacaklarına vurarak ve ayaklarıyla ritim tutarak yaptırır. Ritim çalışmasını eş zamanlı olarak her öğrenciye farklı hareketlerle yaptırır. Örneğin öğrencinin birine elini çırpırırken diğerine ellerini bacaklarına vurdurarak, bir diğer öğrenciye ise ayaklarını vurdurarak ritim tutturur.		

BÖLÜM-3**Ölçme ve Değerlendirme:**

Öğretmen "Vücudumuz" şarkısını söyler. Öğrencilere; "Ben şarkıyı söylerken siz de el çırparak bana eşlik edin." der. Değerlendirme süreci, ellerini bacaklarına vurma ve ayaklarını yere vurma hareketleri için de uygulanır. Kontrol listesi kullanılır.

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı: Numarası:

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
5.	5.1. Dinletilen veya öğretmeni tarafından verilen müziğe el çırparak ritim tutar.				
	5.2. Dinletilen veya öğretmeni tarafından verilen müziğe ellerini bacaklarına vurarak ritim tutar.				
	5.3. Dinletilen veya öğretmeni tarafından verilen müziğe ayaklarını kullanarak ritim tutar.				

"EK-1"**VÜCUDUMUZ**

Saip EGÜZ

Allegretto

İ ki e lim i ki ko lum ba cak la rım var.

her in san da bir bu run bir de a ğız var

Sen hiç gör dün mü üç ku lak lı bir a dam

O lur mu hiç üç ku lak dön de ay na ya bak hey bak.

İki kulak, iki yanak bir de başım var
Gözlerimde kirpiğim, saçlarım da var
Sen hiç gördün mü üç dudaklı bir adam
Olur mu hiç üç dudak dön de aynaya bak

İki gözüm, iki kaşım parmaklarım var
İnci gibi dişlerim, bir de çenem var
Sen hiç gördün mü üç yanaklı bir adam
Olur mu hiç üç yanak dön de aynaya bak

DERS PLANI ÖRNEĞİ - II

BÖLÜM-1			
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun	Kademe	: 2
Öğrenme Alanı	: Müziksel Algı ve Bilgilenme	Önerilen Süre:	: 80 Dakika
BÖLÜM-2			
Hedef	6. Çevresinde duyduğu müzikleri, uygun gürlükte (ninni-marş-şarkı-türkü-tekerleme) söyler.		
Hedef Davranışlar	6.1. Dinlediği <u>ninnilere</u> gürlük özelliğine göre tepki verir. 6.2. Dinlediği <u>marşlara</u> gürlük özelliğine göre tepki verir. 6.3. Dinlediği <u>şarkılara</u> gürlük özelliğine göre tepki verir. 6.4. Dinlediği <u>türkülere</u> gürlük özelliğine göre tepki verir.		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, Soru-Cevap, Orff , Dalcroze		
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Orff ve ritim aletleri, etkileşimli tahta, mp3 çalar, "Tavşan ve Kaplumbağa" şarkısı (EK-2), gibi hızlı ve yavaş kavramına yönelik şarkılar seçilebilir. Tekerlemeler, ninniler, marşlar ve türküler seçilir.		
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamında oturma düzeninin U şeklinde düzenlenmesi. Yararlanılacak araç-gereçlerin görüş alanında olması.		
BÖLÜM-3			
Dikkati Çekme	Öğretmen; " Şimdi size bir şarkı dinleteceğim çocuklar. " der. " Tavşan ve Kaplumbağa " şarkısı etkileşimli tahtadan dinletilerek; " Çocuklaaar! Kaplumbağa mı hızlı yoksa tavşan mı? " şeklinde sorularla şarkının hız özelliğine dikkat çekecek sorular yöneltilir.		
Güdüleme	" Bu dersimizde şarkıların hızına uygun olarak eşlik etmeyi öğrendiğinizde, etkinliklerde yer alabilirsiniz. Evde, okulda şarkılara uygun şekilde eşlik edebilirsiniz. " denir.		
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	" Daha önce ninni-marş-şarkı-türkü-tekerlemeler öğrenmiştik. " denir. Sonra; " Ninnileri kısık sesle, marşları yüksek sesle öğrenmiştik. Bugün de ninni-marş-şarkı-türkü-tekerlemelere hızlı-yavaş şekilde nasıl eşlik edeceğimizi öğreneceğiz. " denerek derse geçilir.		
Uygulama	Öğretmen; " Çocuklar biraz önce dinlediğimiz şarkıyı şimdi ben söyleyeceğim. Ben söylerken siz de ellerinizle, ayaklarınızla ya da şarkıyı söyleyerek bana eşlik edebilirsiniz. " der. Orff ve ritim aletlerini kullanarak " Tavşan ve Kaplumbağa " şarkısını söyler ve kendisini takip edenleri, söz / ritimle / hareketle eşlik edenleri pekiştirir. Eşlik etmeyenlere tekrar etkileşimli tahtadan şarkıyı dinletir ve dinletirken nasıl eşlik edeceğini söz / ritim ve hareketle gösterir. Sonra yapamayan öğrencilere fiziksel yardımla yaptırır, " Aferin çok güzel yaptın. " diyerek pekiştirir ve bağımsız yapana kadar etkinliği tekrar ettirir. Daha sonra hızlı ve yavaş olmak üzere iki gruba ayırır. Şarkıyı anlamlı bütünlere ayırarak şarkının hızlı bölümünde bir grubun eşlik etmesini, yavaş bölümünde ise, diğer grubun eşlik etmesini sağlar. Sonra şarkının tamamında grupların şarkının hızına uygun söz / ritim ve hareketle eşlik etmesini sağlar. Uygun davranışları pekiştirir. Bu süreç ninni-marş-şarkı-türkü-tekerlemeler için de uygulanır. Sürece ek olarak ninni etkinliğinde çocuklara gelişim özelliklerine uygun olarak canlandırma, oyunlaştırma yaptırır, ninninin hızına uygun söz / ritim ve hareketle eşlik etmeleri öğretir. Marş, türkü ve tekerlemelerde hızlı ve yavaş ritimli müzikler seçer, öğrenciler vücutlarını, Orff ve ritim aletlerini kullanarak eşlik etmelerini sağlar. Süreci öğrencileri gruplandırarak çeşitli tekrarlarla tamamlar.		

BÖLÜM-3

Ölçme ve Değerlendirme:

Dinletilen ya da canlı olarak söylenen şarkı, türkü, ninni, marş ve tekerlemeye hızına uygun sözle / ritimle ve hareketle eşlik etmeleri istenir. Eşlik edenler pekiştirilir ve istenilen davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğine yönelik kontrol listesi kullanılır.

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı: Numarası:

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
6. Çevresinde duyduğu müzikleri, uygun gürlükte (ninni-marş-şarkı-türkü-tekerleme) söyler.	6.1. Dinlediği <u>ninnilere</u> gürlük özelliğine göre tepki verir.				
	6.2. Dinlediği <u>marşlara</u> gürlük özelliğine göre tepki verir.				
	6.3. Dinlediği <u>şarkılara</u> gürlük özelliğine göre tepki verir.				
	6.4. Dinlediği <u>türküler</u> e gürlük özelliği ne göre tepki verir.				

"EK-2"

KAPLUMBAĞA İLE TAVŞAN

Söz: Sefai Acay
Müzik: David Dawson

1. E vi ni sır tın da ta şır
2. A ğır a ğır ge zi nir ken

Ge ce gün düz do la şır
Yo lu nu hep şa şır mış

(Bağlantı) 1.2. De re te pe a şı yor Ne de hız lı ko şu yor

DERS PLANI ÖRNEĞİ - III

BÖLÜM-1			
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun	Kademe	: 2
Öğrenme Alanı	: Oyun ve Hareket	Önerilen Süre:	: 80 Dakika
BÖLÜM-2			
Hedef	3. Ninni, tekerleme, sayısmaca söyler.		
Hedef Davranışlar	3.1. Ninni, tekerleme, sayısmacaları öğretmeninden dinler. 3.2. Anlamli bütünler halinde ninni, tekerleme, sayısmacaları tekrar eder. 3.3. Öğretmeni ve sınıfta birlikte ninni, tekerleme, sayısmaca söyler.		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, Orff, Kodaly, kulaktan öğretim.		
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Metronom, çocuk sayısı kadar sarı, mavi renklere fularlar, el zilleri ya da bilek zilleri.		
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamı öğrencilerin halka oluşturacak şekilde toplanabileceği hale getirilir.		
BÖLÜM-3			
Dikkati Çekme	Sınıfa girildiğinde, “Hop hop altıntop bundan başka oyun yok” tekerlemesi yüksek sesle söyleyerek, öğrencilere; “Bu tekerlemeyi aranızda daha önce duyan oldu mu?” veya “Bilen var mı?” şeklindeki sorularla öğrencilerin dikkatleri çekilir. Farklı tekerleme örnekleri söylenerek sohbet edilir.		
Güdüleme	“Bu dersimizde öğreneceğimiz eğlenceli tekerlemelerle arkadaşlarınızla evde, sınıfta, okulda oyunlar oynayabileceksiniz,” denir.		
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Çocuklara, daha önceki derslerde “Yağ Satarım Bal Satarım, “Kutu Kutu Pense” gibi çocuk oyunları öğrendikleri hatırlatılır. Derse geçmeden önce oyun sözleri öğrencilerle birlikte ellerini çırparak veya Orff aletleriyle tekrar edilir. Sonra ders öğretimine geçilir.		
Uygulama	Öğretmen; Ritim çalışması planlandığında çocuklara müzikteki sürelerden bahsetmeden verilen sürelerde ve metronom eşliğinde tekerlemeyi söyler ve birkaç kez bunu tekrar eder. Vurgulu söylemek istediğinde süreleri değiştirebilir. Tekerlemeyi tekrar etme sırasında öğrencilerden kendisini çok dikkatli bir şekilde takip etmelerini ister. “Hop hop al tın top bun dan baş ka o yun yok” bir vuruşluk sürede elini şaklatır, iki yarım sürede iki dize vurur. Öğrencilerden sınıfın orta bölümünde halka olacak şekilde dizilmelerini ister. Yapamayan öğrencilere fiziksel yardımda bulunur. “Aferin size! Çok harika bir halka yaptınız, çocuklar!” diyerek pekiştirir. Öğretmen farklı renlerdeki fularları çocuklara birer atlayarak verir. Sarı renkli fuları olan çocukların “hop hop”, mavi renkli fuları olan çocukların, “al tın top”, tekrar sarı renkli fularların “bundan baş ka”, mavi renkli fularların ise “oyun yok” şeklinde tekerlemeyi tekrar edeceklerine yönelik açıklama yapar.		

Sonraki aşamada oyunu önce kendisi, sonra öğrenciler tekrar etmek üzere oynatır.

“Şaklat (elini bir kez, bir tam süre kadar şaklat) şaklat (elini bir kez şaklat) vur (dize vur) şaklat (vur vur vur vur vur şaklat) vur.” şeklinde yönergelerle öğrencilere tekerlemenin nasıl söyleneceğini açıklayıcı tekrarlarla gösterir. Dikkatli bir biçimde kendisini takip edenleri pekiştirir.

Öğrencilere oyundaki sıraya göre kendisi tekrar etmeden söyler. Oyunu farklı ritim aletleriyle tekrarlar.

Aynı sıralamaya uygun olarak anlamlı bütünlere ayırarak sayısmaca etkinliği yaptırır. Sayısmacayı sırasında öğrencilere el veya bilek zillerini kullanarak sözleri kendisinin verdiği iki dörtlük ritme uygun olarak eş zamanlı söyler.

BÖLÜM-3

Ölçme ve Değerlendirme:

Öğrencilerden tekerlemeyi ve sayısmacı kuralına uygun olarak önce öğretmenle birlikte, sonra bireysel ve grupla söylemeleri istenir. İstenen davranışı gerçekleştirip gerçekleştirmedikleri ile ilgili olarak kontrol listesi hazırlanır.

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı: Numarası:

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
3. Ninni, tekerleme, sayısmaca söyler.	3.1. Ninni, tekerleme, sayısmacaları öğretmeninden dinler.	Dinleme			
	3.2. Anlamlı bütünlük halinde ninni, tekerleme, sayısmacaları tekrar eder.	Öğretmenle tekrar eder.			
		Bireysel tekrar eder.			
		Grupla tekrar eder.			
	3.3. Öğretmeni ve sınıfla birlikte ninni, tekerleme, sayısmaca söyler.	Öğretmeniyle söyler.			
		Bireysel söyler.			
Grupla söyler.					

"EK-3"

HOP HOP ALTIN TOP

Tekerleme

Hop hop al tın top bun dan baş ka o yun yok

DERS PLANI ÖRNEĞİ - IV

BÖLÜM-1			
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun	Kademe	: 2
Öğrenme Alanı	: Müzik Kültürü	Önerilen Süre:	: 80 Dakika
BÖLÜM-2			
Hedef	4. Ülkemizdeki farklı bölgelere ait geleneksel müziksel öğeleri dinler.		
Hedef Davranışlar	4.1. Seğmen, zeybek, bar , bozlak, hora, karşılama, kasap havası, kılıç kalkan, horon, kaşık, halay müziği gibi farklı bölgelere özgü müzikleri dinler. 4.2. Ninni, mani, tekerleme dinler.		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, soru - cevap - gösteri Suzuki.		
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Etkileşimli tahta, bilgisayar, video, görseller.		
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamında oturma düzeninin U şeklinde düzenlenmesi. Yararlanılacak araç - gereçlerin öğrencilerin görüş alanında olması.		
BÖLÜM-3			
Dikkati Çekme	Etkileşimli tahtadan ya da bilgisayardan farklı bölgeye ait geleneksel müziklerin videolarını açar ve; “Evet çocuklar şimdi size, çok beğeneceğiniz müzikler ve oyunlar izleteceğim, neler izleyip dinleyeceğinizi merak ediyor musunuz?” gibi çocukları merakladırıcı ve ilgilerini çekebilecek sorular sorar. “Bugün seğmen, zeybek, bar, bozlak, hora, karşılama, kasap havası, kılıç kalkan, horon, kaşık, halay müziği gibi farklı bölgelere özgü müzikleri öğreneceğiz.” der.		
Güdüleme	“Ülkemizdeki farklı bölgelere ait geleneksel müziksel öğelerini (seğmen, zeybek, bar, bozlak, hora, karşılama, kasap havası, kılıç kalkan, horon, kaşık, halay) bu müzikleri ve bu müziklerde nasıl oynanıldığını öğrendiğiniz zaman sizler de sınıfımızda, okulumuzda ve çevremizdeki etkinliklerde bu müziklerde oynayabilirsiniz.” der		
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	“Daha önceki dersimizde, farklı türlerdeki müzikleri öğrenmiştik çocuklar. Bunlar nelerdi? Kimler söylemek ister?” der ve parmak kaldırarak söylemek isteyen çocuklara söz hakkı verir, doğru söyleyenleri pekiştirir. “Evet çocuklar sizlerin de söylediği gibi daha önceki dersimizde Türk halk müziğini yani türkülerini, şarkı ve, ninnileri öğrenmiştik. Şimdi de ülkemizin farklı bölgelere ait müziksel öğelerini (seğmen, zeybek, bar , bozlak, hora, karşılama, kasap havası, kılıç kalkan, horon, kaşık, halay) öğreneceğiz” der.		
Uygulama	Öğretmen; “Çocuklar şimdi size, bir müzik dinleteceğim, sessizce izlemenizi istiyorum, sessizce ve dikkatlice izlerseniz diğer videoyu size açtıracam.” der ve etkileşimli tahtadan ya da bilgisayardan İç Anadolu Bölgesi'ne ait seğmen müziklerinin olduğu videoları açar. Seğmen müziklerinin olduğu videoları izlettikten sonra (çocuklar da o bölgede yaşadığı için onların söylemesine yönelik sorular sorar). “Bu müziğin ve oynanan oyunun adını bilen var mı acaba?” der. Doğru cevap verenleri pekiştirir. Sonra sunum yapar. “Çocuklar, bu videomuzda dinlediğiniz müzik İç Anadolu Bölgemiz'e ait seğmen müzikleridir. Seğmen müziğinde oynanan oyuna da seğmen oyunu denir, bakın burada oynayan kişilere de seğmen denir. Seğmen müzikleri ve oyunları daha çok Ankara'da söylenir ve oynanır. Çocuklar bu müziğin adı neymiş? Kimler söyleyecek?” der, doğru söyleyenleri pekiştirir. Söyleyemeyenlere tekrar sunum yapar. İfade edici dili olmayan çocuklara da diğer videolar ve seğmen videoları izletilir, Seğmen videosunu göstererek “Bakın bu seğmen müzikleri ve seğmen oyunu.” der. Sonra tek tek çocuklara sorar; “Şimdi beni dikkatlice dinle, bu videolardan hangisi seğmen müziği ve seğmen oyunu ? Göster!” der ve doğru gösterenleri pekiştirir. Gösteremeyenlere sunu tekrar edilir, yine gösteremeyen öğrencilere özelliklerine göre fiziksel yardım yapılır, öğrencilerin hepsi bağımsız gösterene kadar devam edilir.		

	“Şimdi çocuklar seğmen müziklerini tekrar dinleteceğim ben de seğmen oynayacağım.” der ve seğmen müziklerini tekrar açar ve seğmen oyununu oynar. Oynarken de "Bakın, ben de seğmenler gibi oynuyorum diyerek seğmen müziğindeki ve oyunundaki özelliklere dikkat çeker. Daha sonra; “Eveet çocuklar kimler benimle seğmen oyunu oynamak ister?” der. Parmak kaldırarak oynamak isteyenleri ortaya çağırır ve çocukların da oynamasına fırsat verir. Diğer çocuklara da; “Bakın çocuklar Ahmet, Fatma... arkadaşlarınız şimdi seğmen oynayacaklar, siz de onlara eşlik edebilirsiniz.” der. Çocukların oynamaları bitince "Aferin, çocuklar çok güzel seğmen oynadınız." der. Daha sonra İç Anadolu Bölgesi'ne ait, bozlak vb... müziksel öğelerin sunumu yaptıktan sonra, bu süreç zeybek, bar, hora, karşılama, kasap havası, kılıç kalkan, horon,kaşık, halay müzikleri için de tekrar ettirilir. Ninni, mani, tekerleme öğretim için de bu süreç uygulanır.

BÖLÜM-3

Ölçme ve Değerlendirme:

Öğretmen;

Öğrencilere videodan seğmen müziklerini ve oyununu izletir ya da seğmen müzikleri eşliğinde öğretmen seğmen oyunu oynar ve; **“Bu müziğin adı ne? Bu oyunun adı neydi çocuklar”** der. Söyleyenleri pekiştirir.

İfade edici dili olmayan çocuklara da diğer geleneksel müziksel öğelerin videoları ve seğmen videoları izletilip; **“Bunlardan hangisi seğmen müziği ve seğmen oyunu? Göster!”** der , doğru gösterenleri pekiştirir.

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı: Numarası:

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
4. Ülkemizdeki farklı bölgelere ait geleneksel müziksel öğeleri dinler.	4.1. Seğmen, zeybek, bar, bozlak, hora, karşılama, kasap havası, kılıç kalkan, horon, kaşık, halay müziği gibi farklı bölgelere özgü müzikleri dinler.	Seğmen müzikleri dinler.			
		Zeybek müzikleri dinler.			
		Bozlak müzikleri dinler.			
		Hora müzikleri dinler.			
		Karşılama müzikleri dinler.			
		Kasap havası müzikleri dinler.			
		Kılıç müzikleri dinler.			
		Kalkan müzikleri dinler.			
		Horon müzikleri dinler.			
		Kaşık müzikleri dinler.			
		Halay müzikleri dinler.			
	4.2. Ninni, mani, tekerleme dinler.	Ninni müzikleri dinler.			
		Mani müzikleri dinler.			
		Tekerleme müzikleri dinler.			

DERS PLANI ÖRNEĞİ - V

BÖLÜM-1			
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun	Kademe	: 2
Öğrenme Alanı	: Müziksel Yaratıcılık	Önerilen Süre:	: 80 Dakika
BÖLÜM-2			
Hedef	1. Oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere doğaçlama hareketlerle eşlik eder.		
Hedef Davranışlar	1.1. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere baş ve mimikleriyle eşlik eder. 1.2. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere kol, el, bacak ve omuzlarıyla eşlik eder.		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, soru-cevap-gösteri, Suzuki.		
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Etkileşimli tahta, bilgisayar, videolar, oyun müzikleri, "Ankara'nın Bağları" şarkısı		
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamında oturma düzeninin U şeklinde düzenlenmesi. Yararlanılacak araç-gereçlerin öğrencilerin görüş alanında olması.		
BÖLÜM-3			
Dikkati Çekme	Etkileşimli tahtayı göstererek; "Bugün size hepinizin bildiği ve çok sevdiği bir şarkıyı dinleteceğim. Acaba hangi şarkıyı dileteceğim? Bu şarkıyı dinlerken neler yapacağız, biliyor musunuz?" denir. "Şarkıyı dinlerken baş, mimik, el, kol ve bacaklarımızla çok farklı şekilde eşlik etmeyi öğreneceğiz." denir.		
Güdüleme	"Çocuklar şarkılara başınızla, mimiklerinizle, el, kol, bacak ve omuzlarınızla eşlik etmeyi öğrenerseniz, sınıfımızdaki etkinliklerde, okulunuzdaki törenlerde, şarkılara hareketlerinizle eşlik edebilirsiniz." der.		
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	"Önceki dersimizde müzik parçasının gürlüğüne (kuvvetli-kısıklı) uygun olarak sözle / ritimle / hareketle eşlik etmeyi, çevrenizde duyduğunuz müziklere uygun hızda (ninni-marş-şarkı-türkü-tekerleme) sözle / ritimle / hareketle eşlik etmeyi öğrenmiştik." der. Etkileşimli tahtadan "Ankara'nın Bağları" şarkısını açar ve; "Şimdi dikkatlice dinleyin, isterseniz hareketlerle eşlik edebilirsiniz." diyerek derse başlar.		
Uygulama	Öğretmen; Şarkıyı bir kez baştan sona dinletir, çocuklar dinlerken hareketlerle eşlik edip etmemelerine bakar. Sonra; "Çocuklar, bu şarkımızı tekrar dinlemek ister misiniz?" der ve şarkıyı tekrar açarken; "Beni dikkatlice izleyin çocuklar, şimdi şarkıyı dinleyen ben şarkıya baş ve mimiklerimle eşlik edeceğim. Beni dikkatlice izlerseniz sizlere de yaptıracağım." der. Şarkıyı dinletirken öğretmen baş ve mimikleriyle şarkının ritmine uygun, özgün ve doğaçlama hareketlerle eşlik eder, kendisine eşlik edenleri pekiştirir. "Aferin Ayşe, Ali...çok güzel başınızla ve mimiklerinizle şarkıya eşlik ettiniz." der. Şarkının belli bölümlerinde şarkıyı durdurup çocukların baş ve mimikleriyle eşlik etmelerini ister. Yapanları pekiştirir, yapamayanlara da tekrar model olur baş ve mimikleriyle yapmalarını sağlar. Baş ve mimikleriyle eşlik ederken el, kol ve bacaklarıyla hareketleriyle de eşlik edenler olursa onları da pekiştirir. Şarkıya özgün ve doğaçlama baş, mimik hareketi yapanları tüm öğrencilerin karşısına çıkarır, alkışlattırır. Yapamayan çocuklara, onları dikkatlice izlemesini ister. Yapmaya çalışanları pekiştirir. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere kol, el, bacak ve omuzlarıyla eşlik eder, hedef davranışı için de aynı süreç uygulanır.		

BÖLÜM-3**Ölçme ve Değerlendirme:**

"Ankara'nın Bağları" şarkısını açar ve; "**Çocuklar şimdi şarkıyı dinlerken başınızla ve mimiklerinizle eşlik etmenizi istiyorum.**" der. Sonra çocuklarda tek tek hareketleri yapmalarını ister.

KONTROL LİSTESİ**Öğrencinin Adı Soyadı:****Sınıfı: Numarası:**

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
1. Oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere doğaçlama hareketlerle eşlik eder.	1.1. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere baş ve mimikleriyle eşlik eder	Baş ve mimik hareketleri yapar.			
	1.2. Dinlediği sözlü / sözsüz oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere kol, el, bacak ve omuzlarıyla eşlik eder.	Kol hareketleri yapar.			
		El hareketleri yapar.			
		Bacak hareketleri yapar.			
		Omuzlarıyla hareketleri yapar.			

